

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Cekovnog računa br. 847.849.

Tekom tiskare broj 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stipeo Gjivić.

U nakladi tiskare J. Krmpatić i drug. u Puli. — Glavni surađnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Pozor!

**Tko ne bude primio
budući broj, tomu je
list radi nepodmire-
nja duga ustavljen.**

Uprava „N. Sloga“.

Sjećajte se
„Družine sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Iz carevinskoga vjeća.

Beč, 20. veljače 1901.

Sjednica na pepelnici! Kad da se je htjelo osvetiti što se je na taj dan držalo sjednicu. Napetošću se je čekalo na tu sjednicu radi toga, jer je imao predsjednik izjaviti, kako će postupati sa interpelacijama koje nisu podane u njemačkom jeziku. O tome se je razpravljalo među strankama od prvoga dana otvorena carevinskoga vjeća, ali se stranke nisu sporazumile. S toga je predsjednik oběćao, da će sam odluku stvoriti pošto je sve stranke čuo. Taj predmet prouzrokovao je veliku buru. A već prije njega bilo je buce radi druga jednoga predmeta.

Predsjednik je najmre bio obnasio, da je u jednoj interpelaciji socijalnih demokrata izrekao, koju se nesmije citati ni u svet dati. Socijalni demokrati su tomu

prigovorili. Predsjednik smatrao se je dužnim u toj stvari dade izjavu. Rekao je, da od sad napređe neće sam centzurirati interpelaciju. Nego, ako bude obnašao, da ima izreku, koje nebi smjele u svjet, narediti će tajnu sjednicu, dati pročitati odnosnu interpelaciju, označiti mjesto, koja se po njegovom mnenju nebi smjelo citati, i prepustiti zastupničkoj kući, da odluci, da li se sva interpelacija, ili samo dio nje, čita u javnoj sjednici.

Socijalni demokrati nisu bili s tim zadovoljni, žestoko su proti tomu govorili, i postavili predlog, da se o izjavi predsjednikovu razpravlja. Taj predlog nije bio primljen, pak je uslijed toga nastala sirašna buka, osobito kod socijalnih demokrata i svenjemačke stranke. Čulo se je svakojakih pogrda.

Iza toga, digao se je Mladočić dr. Brzorad, te pitao predsjednika; zašto neda pročitati raznih interpelacija, koje bijahu već prije njekoliko dana podane? To su najmre česke, koje se nije dalo citati, dok se neodluči, kako će se postupati sa onimi interpelacijama, koje nisu njemačke. I kod toga kratkoga upita bučili su „Sve-Njemi“ ko bjesni.

Predsjednik je Brzoradu odgovorio, da će na njegov upit tečajem sjednice odgovoriti.

To nije zadovoljilo Čeha. Počeli su oni vikati i klicati: odmah! i slično. Zastupnik Klofač govorio je českim jezikom proti postupku predsjednika. Sve-Njemi i mnogi drugi Njemi uobičajivali su svakojakih psovka. Pak Česi proti predsjedniku. Onda razni zastupnici među sobom.

Kod sve buke govorila su dva zastupnika tečajem sjednice: o posve drugih stvari.

Zastupnik Wolf razdražen jedan uslijed glasovanja gledje cenzuriranja interpelacije, drugo českim govorom Klofaču, postavio

naša reprezentanza. U skoli je dakle zima kako vani, mnogi ljudi neće dicu niti slati u školu, da se opet nebole kako je bilo već, ter imaju pravo. Nu dosta je da štor skrivat i podeslat imaju teplotu u svojoj kancelariji, učitelji i pop neku si pušu u ruke a dica neka skaču. To je druga, za to bas nije treba špendati. Kako se ceste drže u redu, zato neću govoriti, za to pište samo gospodu Rovinjsku, kako ju proklinja. Zašto dakle špendati, dosta je da se štori nestresu od Kanfanara i Okrete. Neka si dunke razbijam glavu kako možem, nemozem doći do poznanja, kamo ti beci gredu. Ale trubilo! sad sam se domisla. Ta je lipa, ta merita, čuje da se metne na zid od sternje gnaj, jer bi se mogli ljudi od one vode lako okučiti. Kod nas u Rovinju bi ga valje multati, samo da to ki kaže komisaru od sanjatada. Za sternu dunke nije treba baci, jer to se štor Zaneto sa gnajom popraviti. To je jedna. Ča da retem za školu? Peći nikavoke, balkuni će brzo pasti morda je godino ili mora biti našemu učitelju da a bura malo propulne u školi, da nebi e preveć odebela. Možda da tako misli za vas skrbe Vasi prezenant. Jeden bi

je predlog, da se sjednica zaključi. Parlament, reče, koji si sam podsjeca, krila, zdravje vredan pipe tabaka. Nije u obče sposoban da radi, a danas kod tolike razdraženosti, ni malo.

Predlog bio je zabačen.

Na to je dobio rječ zast. dr. Plaček, Mladočić, pa' upitao predsjednika, da navede razloge, zasto neda odmah citati podnešeni interpelacija (českih)? Predsjednik veli, da je na to već odgovorio.

Dr. Plaček nije s tim zadovoljan, pak predlaže da se otvori dežata o odgovoru predsjednikovom.

Predsjednik malo časaka iza toga veli, da sporazumno sa dr. Plačekom neće dati na glasovanje njegovoga predloga, već dati odgovor na upit dr. Brzoradu, obozirno na ne-njemačke interpelacije.

Glede na ne-njemačke interpelacije, reče, obstoji dvojaka praksa u ovom parlamentu. Od početka parlamenta do 14. novembra 1899. jedna, od 14. novembra 1899. druga.

U prvoj dugoj dobi podavalo se je i primalo i tiskalo interpelacije samo u njemačkom jeziku, premda su na predsjedničkoj stolici sjedili i Slaveni Žiemialkowski, Smolka, Abrahamowicz, Ferjančić i Kramarž.

U drugoj dobi od godine i 3. mjeseca bila je druga praksa, ta najme, da se je primalo, citalo i tiskalo u stenografskom zapisniku česke interpelacije. (A to bijaše za predsjedničanju Njemca dr. Fuchsia, to podpredsjednika Njemca Prade i Čeha dr. Začka).

Predpostaviv to, veli predsjednik, da je nastojao, da dodje do sporazuma između stranaka, kako da se unapred postupa, ali da je njegovo postupanje ostalo bezuspješno. S toga je prinudjen, da izdi u vrijemenu odredbu, koja nejma pre-

judicirati konačnomu rješenju toga pitanja.

Ta njegova odredba sastoji u tom: Primati će interpelacije u ne-njemačk, u pokrajina uobičajenih jezicik, davati takove interpelacije odmah dočincu ministru, i čim prije dati si privariši njemački prevod takovih interpelacija;

onda jih u njemačkom tekstu dati pročitati i tiskati u tom tekstu u stenografskom zapisniku;

na telju interpelanta dati ču zajedno sa tim zapisnikom razdiljiti interpelaciju takodjer u onom jeziku u kojem je podana.

Pri tom ide sa stanovišta, da svaki zastupnik mora imati pravo da interpelaciju napiše u svojem materinskom jeziku; da se svaki zastupnik najbolje u svojem jeziku izrazi; da ima zastupnika koji nječki jezik u obče neznaju. Tim misli, da brani i čuva u podpunoj mjeri jednakost narodnih prava.

S druge strane, ide sa stanovišta, da se interpelacija pročita u jeziku, koji je, s malom iznimkom, svim zastupnikom poznat, a to je njemački.

Iztiče konačno, da je tako naredio bez uplivisanja bilo s koje strane, i mli sve stranke, da se medjutim zadovolje tom njegovom uredbom, dok sama zastupnička kuća nestvori nješto stalnoga.

Ta izjava predsjednikova bila je često pretrgavana groznom bukom bilo na desnoj bilo lievoj strani. Na svrsi su njeki odbravali i pjeskali, drugi bučno prigovarali, tredi pitali za rječ. Predsjednik dovukuje, da nedopušta razprave o tom. Zastupnici na novo buče i pitaju ponovno za rječ. Predsjednik izjavlja da je neda. U buki zastupnika zaključuje predsjednik sjednicu, i urice slijedeći za četvrtak dne 21. februara o 12. uri o podne.

starosti, ili si posta sada mladjii, da sada biš hiba krajem i Talijanom puhati u rog? A ti Soviū nije te sram za tvoje beside, ča si reka pred Bartolićem: „io no son slavo io son anke talijan“. Znao koliku muku ti je zadalo malo ovih rieci. A ti moj Žaneto, bolje bi bilo, da greš manje s gospodom u lov a tendiš si kampanju a ne uvredjivali naše ljude, multih ili sa tvojim cirkolom te mučati još, kada tvoj „laiko“ više po putu „eviva Italija“, „... per croati“. Onako čes si malo časti za dobili kao i tvoj kumpanj. Vi dunke bite želili bili opeta u reprezentanci, a još biste rada k sebi privukli „hotegar“? Znate ča, meni nije ništa do vaših posti, ali znajte, da će doći jedan put sve na kraj, a „hotegar“ neka se domisl od kega živi, ako se on počne mišali, vero „negaranjam“, ni ja jenoga Šeljana. A sada čujte ljudi moji, moju rječ. Biš sam po svitu, anke nadji čiū, s kojim se vi rugate, ali nigdi nisam vidia, da bi bili ljudi tako bedasti, kako mnogi od vas, ki bi se dali onako prodavati, kako i vi. Madjar reče, da je madjar i vola za madjara, nime za nimca, talijan za talijana, samo v

Interpelacija

zastupnika. Vjek Spinčić i dragava stavljena u sjedici carevinskog vijeća dan 12. t. m. na njeg preuzvišenost ministra-predsjednika kasnopravitelja ministarstva austarajih posala, da se pravi izopćivanja popisa pučanstva, koji se sada prevadja.

(Konac.)

C. kr. političkoj oblasti bijase sve to priobčeno.

U poreznoj občini Čunski, mjesna občina Mali Lošinj, pozvao je za popis pučanstva od občine odabrani popisnik, koj mesar narod radi popisa u kući mjestnog župana, u kojoj se nalazi ured, gospiona i dućan. On je kazao puku, da mu je na loženo izpovijediti, da govori talijanski. Kad mu je tako neko gospodja kazalo, da sv u mještju hrvatski govor, odgovorio je on: „ako kažeš, da govore hrvatski, biti će to vaša propast“. Zidaru Martinu Karšiću rekao je: „Pazite jer je neću biti krije ako nedobijete nikakve radnje, pošto ste izjavili, da govore hrvatski“. Mnogi su izjavili, da govore slavenski, a komesar je zapisao „italiano“.

Druzi rekose mu u hrvatskom jeziku: „Ja govorim kako me čujete“, a komesar piše: „italiano“. Drugi, koji mu rekose, da su govore „slavenski“, pitao je, za koga da su glasovali kod izbora, pa ako mu rekose „za Istriju“, upisao je u rubriku za „Občevni jezik“ „italiano“. Svaki, koji je izjavio, da govor hrvatski, morao se je s njim preprijeti prije nego li je tako upisao. Jedan od tih kazao je, da će se c. k. političkoj oblasti pritužiti. Kad je za to doznao popisni komesar, kazao je: „Ja se nebojim, jer znadem kako mi je dao napuk c. k. kolarski kapelan (dotično upravitelj kolarskog poglavarstva)“. Postupanje dakle toga popismoga komesara imalo bi odgovorati napukom c. k. oblasti?

Jednakim načinom provadja se popis pučanstva Istre u mještih občinali, kojim stope na čelu Talijani ili pristaše talijanske stranke.

Istotako — ako ne još gore — provadja se popis pučanstva u gradu Trstu i u njegovoj okolici. Predaleko bi podpisani zašli, kad bi htjeli sve dobitne slučajevu tuj navaditi, od kojih su nekoj c. k. ministarstvu utarnjih posala drugim putem priobčeni. Podpisani ograničuju se samo na to, da ustanove kako kućni gospodari u Trstu popisne liste koje su izpunjene slovenski, načar vracaju, ili ih sami svojevoljno, a da i nepitaju stranke, da ih i nepokažu strankam što su napisali, dapače i posve druge liste izpunuju; da su čak jednomu svećeniku rie „sloveno“ u „italiano“ preokrenuli; da se magistrat brani izdati slovenske popisne

nećete za svoj hrvatski jezik i narod ništa znati u svemu bilo htili, da budu talijani, kao da nebile bili za drugo, nego za vole pasti. Ustanite se dakle jedan put, pokazite da niste mala dica, da netreba vam prokuratura, da znate sami svojim imanjem vladati, bolji nego kraljici a njihove podrepnice, ter hodite svi složno izabirati vaše ljude, vase kri, vasega jezika i naroda. Kraljici i talijani neka ostiju daleko od vas. A li Šesolo, vi Pokrajci, Brajnovići, Dobrovići, Radovani, Cupići, osvjetljajte si vase ime, da nebi vas dica klela kao prodance i izdajice svoga roda. Bas ti Jure Brajnoviću pokazi jedan put da s muž, hodi složno sa svojim bratom, domisli se kakova brata si ima, isto i vi Pokrajci, domisite se do onoga popa, ki je bia iz vaseg roda i kriji i služi je u vasej crkvi samo slavjanski glagolski. Dunke složno braćo!

Vas lipo pozdravlja.

Vas Joze Rovinjez.

Franina i Jurina.

koji će dati opravi jedino spomenom smjer dobro gospodarenje, jednakopravnost za sve občinare, izključenje političkih manfestacija, promicanje dobrotibit pufanstva“.

Sve to nije islo u tek gospodarenju kliki. dr. Rizzi se je brzo vratio iz Beča, da spasi tonču ladju, umiri nemirnike, osokoli prestrašene. On jedini je to mogao učiniti, jer je on „persona grata“ i kod iridentista i kod vlade i kod vojnicih kugova i kod biskupa i valjda kod samoga vraga.

I njemu je, kako se govori, poslo za rukom, da utisca biru, ali ne kod puka, nego „kod kugova“ c. i kr. ratne mornarice! Poslo mu je za rukom skloniti te kugove na požorni kompromis s vladajućom klikom u svrhu, da što je hrvatskoga i radničkoga elementa bude stojalo pod dojmom toga kompromisa i respektom pređ ratnom mornaricom te ili mirovalo ili glasovalo po komandi.

I mi ćemo opet doživili, da će na občini u Puli ostati ista muzika, isti muzikanti, ki i prije; viditi ćemo, da će avanaki i njemački časovnici preuracati izbor najzagrijenijih iridentista; četi ćemo, da će dr. Rizzi, biti opet izabran za načelnika, proglašiti izključivo talijanstvo ove občine; znati ćemo, da će u proračunu biti stavka za „Legu nazionale“, u obče, da će vladati star sistem bezobraznog stranjenja, terorizma, nacionalnog ekspluzivizma, zanemarivanja svake dobrotibit občinara.

A za sve to morati ćemo opet da zahvalimo kompromis gospodarenju kliki i kugova c. i kr. ratne mornarice odnosno zauzimu, koju drugi daju prvo!

„Pla nam Iz mješta“ Dugo sam se razbijao glavu da pogodom uzrok, što je naše socijaliste sklonili da podiđe stande iznose za talijanske fabrike omladine, kao što ste javili, pa evo mislim, da sam pogodio... „Pla nam Iz mješta“

Kad su se vodili pregovori u Trstu, da i umire dolazkom genoveza razjarene radnike, vodja službenе socijalne stranke u Trstu, slovenski renegat Učekar, dobacio je kroznuću radnicima, nemate sobom simpatiju buržoazije!

Socijalistima je dakle potreba, da imaju simpatiju one kapitalističke buržoazije, na koju toliko viču, ako će da sto učine. Eto dakle, da si prikupe simpatiju talijanaša u Puli, podiđuju za talijanske nacijonalne institucije, posjećujući in corpore zabave talijanskih nacijonalističkih društava. Da si naklone kapitaliste, s njima zajedno upriličuju u Trstu javne sastanke, da navale na braću radnike, koji „službeno“ socijalistički nemisle i da povedu rat svim onim, koji ne misle na daku kako hoće Učekar & Comp. Na tom sastanku u prisustvu našega Dorbica, ujemo Učekari reći po prilici ovako: „Genovezi su nam drostrukre braći, jer radnici i je i Talijani, za njih smo se visi trudili nego li za druge!“ Sto su dakle socijalisti u našim pokrajinama? Parodija socijalizma, prirepine talijanske stranke, zeli da uđu u novoustrojenu „Societi Democritica“ u hrvatskoj slogu sa onom lastom horgozijom, na koju pro forma koji put napanu...

I Medullin piše nam: „Čuli smo, da kolarska gospodarska zadruga ili „Societa agraria“, kako se sama voli zvali, drži ovih dana školu u Puli za pojedince i vinogradare, te je u tu svrhu činila doci učitelja pa kažu, da će potiskom marta taj učitelj i u njekoja selo, da podučava taj učitelj svećeniku, da nam bi vrlo dragoo bilo dobiti nauke u poljodjelstvu i vinogradarstvu, ali preporučamo g. Franku, kao predsjedniku, da nam priskriji učitelja koji će nam govoriti hrvatski, jer drugačije će biti uzalud predavanja i s. njimi skopćani troškovi. Barem u toj stvari možete nas zadovoljiti, gospodo od „Agrarie“, jer tu neima politike po sredici, nego traži nastojati da nam nauka bude korisna. Ako li pak imate na umu, da će te i time siliti talijanstvo, tad mi netrebamo vase nauke, nego ćemo se sami muditi kano i do sada, a Vi ostanite daleko od nas.“

DOPISI.

listine, te da popisne sekcije vraćaju popisne liste sa zahtjevom, da se iste izpuni talijanski ili njemački, da iste pri tom slovenske stranke, dotično njihovu narodnost vreduju; da se trčanskog otoci popisi komesar i rubrika o „Občevnom jeziku“ sa „italijanski“ izpunjuju, dokim progovore samo par riječi sa jednim ili drugim članom obitelji, ili da niti nepitaju za njihov občevni jezik i da i nepokažu, što su napisali; da se brane upisati slovenski jezik kao občevni jezik, kao što im to stranke izkazuju, od ovih, dapače zahtjevaju, da izkažu talijanski jezik kao občevni, te u mnogih slučajevih proti iznimom izkazu stranaka talijanski kan občevni jezik upisu; da prisile stranke da podpišu popisne liste a da i nije izpunjena rubrika o „Občevnom jeziku“, da se groze sa novčanom globom onim, koji se tomu opiru; da prave neke bilježke samo sa „olovkom“ da uzmognu kašnije napisati što im je dragoo; da se napada čak na registratu one popisne komisare, koji nestvore mnogo Talijani;

pošto bi bio popis pučanstva na taj način proveden najveća ironija, nipošto pako ono, što bi morao da bude po jasnih ustanovah zakona;

pošto zastupa „občevni jezik“ za žitnu prava u crkvi, školi i u uredu, na rodost, doduše posve neopravданo, ipak na žalost u mnogih slučajevih; pošto se tim počinju najveće nepravednosti i nezakonitosti;

pošto nije c. k. vlasta za odstranjenje toga, uvažila presnog predloga, stavljenog u svoje doba i radi toga, da bi poduzela korake, da bi se mjesto, ili bar už občevni jezik ustanovio i narodnost državljana bez upliva bilo s koje strane,

uslobadaju se podpisani staviti upit na njegovu preuzvišenost gospodina ministra-predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih posala:

1. Je li njegovu preuzvišenost iskona — na zaštitu prava i zakona — izdati na podređene oblasti u Trstu i u Istri stroge naloge, da se sa strančarstva već počinjena izopćivanja izpravi da i budu uspjesi popisa pučanstva, za kojeg valjanost odgovaraju državne oblasti, u prvom redu c. k. ministarstvo nutarnjih posala, odgovaravajući pravim odnosnjem?

2. Je li njegovu preuzvišenost valjanu pozvati na odgovornost one, koji su počinili nill izopćivanja?

U Beču, dan 8. februara 1901.

Spinčić, dr. Ivčević, Robić, dr. Zaffron, Gabršček, dr. Plantan, dr. Ferri, dr. Klaić, dr. Ferjančić, dr. Ploj, Vuković, Blaškini, dr. Tavčar, Bordić, Perić, Šupunka.

DOPISI.

P. n. gg. predplatnicima!

Proslijedujemo i danas prilagati p. n. gg. predplatnicima posebne lištice sa oznakom zaostale predplate, koju neka izvole u roku od petnaest dana platiti. Tko po izmaku tog roka ne namiri duga, obustavljamo mu list, a predplatu utjerati ćemo drugim putem, koji neće biti svakom mlo.

Razne viesti.

Mjestne:

Občinski izbori u Puli. Kako je poznato, ima se brzo obnoviti občinsko zastupstvo u Puli za cijelu mještju občinu, te se s raznili stranači čuju glasovi, da treba stresti s pučanstvom, jaranu dosadašnjim klike, koja je naprila občini strašnili dugova, obteretila porezovnike težkim nametima i medjutim zanemarila najvažnije probleme gospodarstvenog napredka i prave koristi občinara. Čini se, da su i slični ovidili, da je občinsko zastupstvo bilo do sada samo eksekutivni organ političke talijanske stranke te da je glavno dičlovanje razvijalo u izticaju umišljene talijanstva ove zemlje, u zatiranju svega što je hrvatsko, u provedenju najpristranijih izbora, u podržavanju terorizma oligarhične klike. U obče Puli i okolicu nitko već nije spominjao občinskog zastupstva i glavarstva, a da mu nije prislo porugliji kakav epitet, občinari bez razlike stranaka — Talijani, Niemci, Slaveni, socijalisti — bili su složni u tome da ovako neida napred te se je već govorilo o natuci i dobroj volji, a dugo med nama pozivili.

I tako, imada Dohrinj, opet stalac župnika, koga neka dobrí Bog na dugo, i

Pokrajinske:

Odlikanovac. Gosp. Frane Legat, nadavateljnik kod vrhovnog sudista u Betu bijaše odlikanovac tim, što mu podeliše naslov i značaj dvorskoga savjetnika. Čestitamo! Iz prijateljske strane doznamo, da je bio g. Legat posljednje doba težko bolesan, nu bolest krenula je srećom na bolest.

Premještenja. C. k. porezni pristav u Puli g. Josip Cattarin premješten bijaše u svojstvu poreznog oficijala u Vrloko.

C. kr. sudbeni pristav g. dr. Fedele Savo promješten bijaše iz Malog Lošinja kolarskomu sudu u Pulu, odakle odlazi u Trst. C. kr. sudbeni pristav g. Gajo De Prati.

Pisam nam is Sanvinčente dne 27. febrara. Kako je već bilo javljeno, u "N. Slogi", odrekao se je naš bivši načelnik Doblanović - Biba časni načelnik, zato što je občinsko vijeće jednoglasno odobrilo predlog, da se zidaju škole, a on bijaše proti tomu, jer je njegova želja, da škola ne bude, da ostane naš narod u neznanju i nevolji, kako i do sada, pak da može laglje Biba i njemu slični za nos ga peljati.

Danas je bila pozvana, občinska sjednica, da izabere novoga načelnika. Prijutni bijahu svim osim Doblanoviću i Puha. Predsjedao je prvi savjetnik Anton Bergamo. Ovaj je predložio da se izabere deputacija, koja bi postavljala Doblanovića, da povuče odsavku. Prošlo je Ivan Peršić. Na glasovanju predlog predsjedatelja pašao je 4 glase manjine. Nato je predložio Mate Mišan st. da se izabere za načelnika A. Bergama. Martin Perković Raponja postavi na to predlog da se glasuje za Ivana Peršić ili za Andriju Otočan. Stavljen na glasovanje prvi predlog propano opet sa 4 glase manjine. Kad viđeš Talijani i njihove podrepnice da nijihovi predlozi propadnu, te da će biti izabran načelnikom Sanvinčentske občine, čestiti posjednik i vrli naš redoljub gosp. Ivan Peršić ili Andriju Otočan, odaliće se iz dvorane, njih osam na broju, četiri gradjanina i 4 seljaka iz hokardičkoga komuna. Uslijed toga se morala odgoditi sjednica, radi nedostatnoga broja vijećnika.

Tako dakle rade Talijani i njihovi prodanci, kad dodju u opasnost da ih vlast izmakne iz ruke. To je valjda učinjeno po napuklu člana zemaljskog odbora Kleve, koji se ove dane vrtio po Kanfanaru i Sanvinčenti kao mačak okolo vruće polente. Talijanska gospoda misle da budu namijesten vladin komesar kako u Višnjiju, još možda za ruglo, isti omraženi Doblanović - Biba.

Mi se nadamo, da će politička oblast koja u toj stvari može sve, upotrebiti najenergičnija sredstva, da krznaće talijansko vijeće i zastupnike prisili na prisustovanje sjednicama i vršenju njihovih dužnosti.

Neka ne bude povoda govorenju da vladaju dve migure i dve voge!

Izbor u Kanfanaru. Kako nam od tamo javljuju u III. i II. tielu kod občinskih izbora pobedila je stranka protivnica dosadašnjemu načelniku Okretu, tomu miljeniku Rovinjeza, sa ogromnom većinom glasova. U I. tielu razmjerje glasova je jednako, ali radi nezakonitosti počinjene sa strane Okretove stranke, uložen utok. To je dobra lekcija Okretu i svim onim, koji su Talijanima proti vlastitoj krv suruši. Izpadkom ovih izbora dobio je udarac i rovinjezki upliv u kanfanarski. Ipak se miće!

Kabanice. Za čovjeka, koji nije stalan u svojim mislima, rješima i djelima, govoriti naš narod, da se okreće kako kabanice na vjetru. Najgori je čovjek onaj, koji nemu može besjede; koji izreće, pa poreći, koji jednu govoriti, a drugu radi. Čovjek se veže za besjedu, a voli za roge! Sramota je pojesti vlastitu besjedu!

To bi morali imati na umu oni zavedeni muži od bokordskoga komuna, pa

Ugovori iz Trsta

delati kako ozbiljni i pametni ljudi, a ne kao djeca. Mate Mišan, Martin Poh, Pere Matović, Jakov Pustianac, Ivo Stenta, vježnici sanvinčentske občine, glasovale su drugimi vježnicima za zidanje škola, a sada sakupljaju podpise na protest proti zidanju istih škola. Je li to muževno, je li to potestno? Straci pravi čovjek bi se studio tko postupanja. Ko osjeća školiku ljudskog, poneši nebi za sve blago ovoga sveta: ispoznam sebi pljuvat u drže. A oni, da zadovolje Bibi, i talijanskim svojim kumima, idu sakupljati podpise proti onoj istoj odluci, za koju su i sami glasovali. Ljudi božji panje u glavu! Ostavite takov trajavi posao; ne bručite sami sebe! Radje uznaštajte s ostalom braćom oko dobra vaše občine, oko napredka zapuštenoga vašega naroda, kojemu mnogo treba i rada i nauke, da se podigne iz zapuštenosti u kojoj čam, ostavite Talijane i njima Širovanje, jer, pamite, tko i vragom likve, sadi, o glavu mu se razini!

To vam poručuje
prijatelj iz Sanvinčente.
Treba stabiljeti. Ovih dana bilo je više kaznenih razprava na okružnom судu u Rovinju, radi izbornih stvari, neročito radi pokutnog glasovanja pod tuđim imenom. Jedna takva razprava, u koliko znamo, bila je proti našemu čovjeku iz Labinstine, koji je mislio da smije glasovati pod imenom svoga pokojnoga tata; sud ga je odušio na dva tjedna, stragog po oštrenog zatvora. Drugih njekoliko nesretnika, koji su u Puli, uz običanje nagrade sa strane Talijana, isili da glasuju pod tuđim imenom bilo je kaznjeno za najviše sedam dana i dva tjedna, prostog i neprostog.

Slučaj hoće, da je čovjek iz Labinstine bio glasovati za hrvatsku stranku, a oni u Puli za talijansku. Imate nije protionom iz Labinstine bilo nijedne otgovoreće oknosti, docim je imao za se množinu olahkoćujućih te je bio veoma dobro opisan od oblasti.

Iz Žminja pišu nam 20. t. m. Jučer stigao je amo po noći — kako dolaze njemu jednaki narodni odgovornici — zloglasni Krstić iz Rovinjskoga seća, gdje je valjda bio ljudi ribice u talijansku mrežu. U Žminju odsjao je kod drugog našeg odgovornika, Žuvić-Keka, iz Gradišča, kamo su za njim došli talijanski kolovozje miljan Petek i Napoleon veliki.

Krstić je ostao malo u Žminju, jer se je valjda bojao, da bi ga mogao koji načinu nujšuti, pak si je mislio, da je bolje na vreme pobegnuti zdravom glamom nego ličekati i Bog znade što dočekati. U našem mjestu nije taj plačenik talijanske gospode, ostao niti jedan sat.

Slijedećeg dana priopovjedalo se po mjestu, da je došao amo tjerati dug za Tetu Jambržiju, jer da su njezini čitatelji veoma nemirni prediplatnici;

Slijedimo talijanske c. kr. činovnike. U talijanskih novinah Primorja čitamo, da se je medju c. kr. činovnicima i njihovim jednomišljenicima u Buzetu sabralo prigodom održanjuće c. kr. poreznog kontrolora g. Percolt-a, za talijansku realnu gimnaziju u Pazinu 38 kruna, a za zlatnu Lega Nazionale 6 kruna. Lieg je ovo primjer onim našim Šuškavcima od činovnika, koji se plase javno ni priznati se Hrvati ili Slovenci — kako valja i činom pokazati ljubav i odlanost do svoga naroda i kako se neima čovjek ničesa bojati, ako je na svoju mjestu i ako čini svoju dužnost.

Ugleđujte se gospodo u ovu i ovakve talijanske c. kr. činovnike!

Držovita laž. U tršćanskoj, Edinstvi, od dne 22. t. m. citamo, pod naslovom: „Pljuški resnici u obraz“ (zausnice istini u lice) ostan članak proti glasilu liberalnih učitelja u Kranjskoj, Učiteljski tovaristi, koji piše, da smo mi u Istri izgubili jedan mandat za carevinsko vjeće radi toga, što je dr. Laganja u

Ugovori iz Trsta

djelova na zadnjem katoličkom sastanku u Ljubljani. Mi nemozemo na tu držovu laž odgovoriti dostojno i valjano već danas, jer neimamo rečenog lista, nučim ga dobijemo u ruke, nećemo mu ostati dužni, kao što neosta-

jemo rado nikomu, za koga znamo, da hotimčno izvraca i laže iz puke osvetle i mržnje do svega, što je našem narodu u Istri milo i sveto. Do vidova dake narodni odradnici!

Narodni Dom kod sv. Jakova u Trstu. Odbor slovenskoga konsumnoga društva kod sv. Jakova u Trstu kupio je na veoma prikladnom mjestu kuću, u kojoj će otvoriti svoju krčmu, i koja će služiti slovenskou pučanstvu one zupe koju srediste iognjaste, okolo kojega će se sakupljati sve što čuti narodno.

Cestitamo, našim rodoljubom, kod sv. Jakova na toj krasnoj stječevini.

Sukob između c. k. namjestničva u Trstu i zemaljskoga odbora u Poreču radi izkrivljivanja narodnih imena mjesa u Istri. Poznato je našim citateljima, kako je zemaljski odbor u Poreču, potaknutio često hrvatsku i slovensku imena mjesa u Istri te se tim novopotencijalni imeni služi u svojih službenih spisa.

Protiv tomu izopacavanju hrvatskih i slovenskih imena, koja obstoje od kad su Hrvati i Slovenci u Istri, prosjevalo su pojedinci i občine na razne oblasti. Kadno maknulo se i c. k. namjestničvo u Trstu izjaviv, da se imade držati naziva imena ustanovljenih kod popisa pučanstva od g. 1890.

Zemaljski odbor nije se htio pokoriti odluci c. k. namjestničva te je i nadalje radio putovrene nazive. Na to je c. kr. namjestničvo izdalo novu odluku, kojom nalaže zem. odboru, da se mora služiti u spisih upravljenih državnim oblastim, oblikom itd. jedino nazivi, koji bijaju u službenom popisu ustanovljeni, nipošto pak nazivi samovoljnimi i nigde neustanovljenim zemaljski odbor zaključio je konačno u sjednici od dne 7. t. m. da se odgovori c. k. namjestničvu:

1. da većina naziva, uvedenih od zem. odbora sastoje od pravih povijestnih imena mještanskih i poreznih občina — kao što svjedoče pritoženi izvori;

2. da središnji odbor za statistiku, koji izdaje službeni repertoar, nije oblast, već samo upućujući organ;

3. da vlasta nije do sada vršila svoju dužnost dopustiv svojevoljno izkrivljivanje imena mjesa, što proizlazi iz repertoara od god. 1890, gdje je izpušteno 614 talijanskih naziva uvrštenih u repertoar od god. 1890; te novih 291 slovenskih dodata naziva;

4. da je vlasta trpila, da se uruša u rečenim repertoarjima samovoljno slavenske nazive, koji nisu nikada obstajali;

5. da su same državne oblasti pokrajno ponovno promjenile nazive;

6. da se u diocezanskih spisih i u vojničkih kartah izkrivljuje nazive, i

7. da će zem. odbor odustati od svog naziva jedino tada, kad se uvedu u porabu nazivi od god. 1818. itd. itd.

Budu li se htjelo na c. k. namjestničtu valjano podučiti gospodu u Poreču — kako nijedna od navedenih tvrdnja ne vrijedi ni suplja bobu, neće ih stalno mnogo truda stojati.

Popis puka u Varvarilj (občina u Poreč). Od tamo pišu nam 22. t. m. U naše selo došli su dne 11. t. m. odaslačnici občine porečke, da popisu puk ovoga sejta. Posto nebjijače kod kuće seoskoga župana, "morali su čekati do posle podne doj se je sa radnje vratio župan. Kad se je ovaj doma vratio, rekoso mu zašto su došli, u onim odgovori, da će se puk težko dati popisati, ako nije ovoga koji bi znao i hrvatski jezik. Pošao je tražiti i dopeljao pisara K. J. koji je hrvatski popisao obitelj našeg Mata Bodetića. Komesar Calegari pogleda hrvatski popisanu listu i bacu ju u oganj, jer da nije pravo učinjenja. Kasnije izručio mu je ipak više

popisnih listina, te je tako naš pisar popisao hrvatski 8 obitelji i to: Mata Bodetića, Antuna Bodetića, Ivana Pauletića, Mariju ud. Lindi, Antuna Motiboba, Fumu udovu Pauletić, Marku Pauletić i Ivana Bodetića.

Pošle podne oko 5 sati došao je istoga dana komisar iz Poreča sa občinskim stražarom i sa dva oružnika, koji nađoše našega pisara kod Tome Lindi, gdje je njegovu obitelj popisivalo. Njemu nedopustiše, da popisuje i dalje hrvatski, već su sami počeli pisati talijanski, nu mi smo dobro pazili kako izpunjuju rubriku o občevnom jeziku. Budući nisu prvi dana svršili, vratiše se slijedeću nu i tog dana pratio ih je svuda naš pisar, da se osvjetiće kako je popis vrsi, navlašito na to, da li se u rubriku o občevnom jeziku svuda upiše, da je občevni jezik sviju nas hrvatski ili kako oni kažu slavski.

Pišemnik Krstić odgovoren. Dne 22. t. m. vodila se je pred c. k. zem. sudom u Trstu kaznena razprava proti plačeniku Krstiću, radi prekršaja po § 24. tiskovnog zakona, počinjenog time, što je usprkos zapljeni jednog članka uvrštenog u svojim krpelinama i drugom izdanju na mjerice zapljenjeni članak tiskati dio.

Rečena krpelina od dne 22. decembra 1900 donaša uvodni članak pod naslovom „Božić“. Taj članak u kojem navodno Krstić govorio o Spasitelju, o vjeri itd., nije ništa drugo, već prosto huckanje naroda proti crkvi i svećenstvu, a na jednom mjestu postaje tako oduran, da je c. k. kot. poglavarstvo u Voloskom bilo prisiljeno, da to mjesto zapljeni odlukom od 17. decembra iste godine, koja odluka bje takodjer potvrđena od c. kr. zem. suda u Trstu.

Dne 22. decembra rečene godine izdaje tobože drugo izdanje, koje se pako razlikuje od prvog samo u toliko, što je Krstić na odnosnom zapljenjenom mjestu, u koliko isto zauzimlje prostora, dao uvrstiti debeli tiskano rječ „zapljenjeno“, dokim je odmah iz te rječi uvrstio celo zapljenjeno mjesto. Njegova očita namjera pri tomu je bila, da na taj način zavede oblast, misleći, da će se ova, videći rječ „zapljenjeno“ uvjeriti, da je zadovoljio njezinom nalogu.

Radi tog podlog je državno odvjetništvo u Trstu proti Krstiću obtužuju.

Krstić se je izpričavao pred kaznenim sudcem na Voloskom, da je odmah, čim mu je gornja odluka bila dostavljena, telefonirao tiskarni na Rieku, da priredi drugo izdanje, izpustivši iz uvodnog članka zapljenjeno mjesto, da je dakle samo pomutnjom i krvnjom tiskarni bilo ponovno uvršteno zapljenjeno mjesto i da zapljenjeno drugo izdaje nije bilo nikomu dostavljen.

Nu te izprike nisu mu ništa pomogle, jer je on bio urednik odgovoran za sve članke svog lista i jer je konačno izričito izjavio, da preuzima svaku odgovornost na sebe.

Radi toga bje, kako gori navedosno, na temelju obtužnice razpisana kaznena razprava.

Koju razpravi Krstić nije niti prištupio.

Uslijed toga bje pročitana obtužnica, zapisnik c. kr. kot. suda na Voloskom i političke informacije o Krstiću. Iz izvještaja državnog odvjetništva u Zadru proizlazi, da je Krstić bio do sada već 9 puta kažnjen i to ukupno na globu od kruna 230 i na zator od 33 dana, većinom radi uvrste postenja, uvrste javnih organa, privare itd.

Prečitan bijaše takodjer izvještaj o ponosaču i djelovanju Krstića, što ga je izdala občinsko poglavarstvo u Kastvu i onoj c. k. kot. poglavarstvo Voloskom. Dok občinsko poglavarstvo u svom izvještu podaje vjernu sliku o Krstiću, ogranicuje se izvještaj kot. poglavarstva na puk nabrajanje od Krstića do sada počinjenih kažnjivih djela i odnosnih kazna sa opazkom, da Krstić nista ne posjeduje i da

